

Beslut

---

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens och rektorns arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga förskollärare och lärare i förskoleklass och grundskola i Torsås kommun och Bergkvara skola

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning i Torsås kommun och Bergkvara skola avseende kvaliteten i huvudmannens och rektorns arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga förskollärare och lärare. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska huvudmäns och rektorers arbete för att se till att fler elever får undervisning av legitimerade och behöriga förskollärare och lärare i förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6.

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett strategiskt arbete för att undersöka behov av behöriga förskollärare och lärare inom huvudmannens organisation och den aktuella skolenheten?
2. I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare genom behörighetsgrundande utbildning?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i huvudmannens och rektorns arbete i tre nivåer. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls av Torsås kommun och Bergkvara skola i följande utsträckning:

Arbete för att undersöka behov av behöriga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett strategiskt arbete för att undersöka behovet av behöriga lärare och förskollärare, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att kartlägga och analysera behov av behöriga lärare och förskollärare så att det omfattar möjligheten för befintlig personal att gå behörighetsgrundande utbildning.

Arbete för ökad behörighet genom utbildning

Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett arbete för att öka behörigheten bland lärare och förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att informera om möjligheter samt uppmuntra och stödja lärare och förskollärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **12 november 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2026:943) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Arbete för att undersöka behov av behöriga lärare

Här bedöms i vilken utsträckning huvudmannen och rektorn bedriver ett strategiskt arbete för att undersöka behov av behöriga förskollärare och lärare inom huvudmannens organisation och aktuell skolenhet. I det ingår hur rektorn och huvudmannen återkommande tar reda på nuvarande och framtida behov av behöriga lärare och förskollärare. Det gäller såväl behov av legitimerade lärare som behov av behöriga lärare i ämnen där lärare som är legitimerade men inte behöriga i ämnet, årskursen eller skolformen undervisar. Även möjligheterna att öka behörigheten genom behörighetsgrundande utbildning av befintlig personal omfattas. Vidare ingår hur ansvarsfördelning och samverkan kring kartläggningsarbetet mellan huvudmannen och rektorn ser ut.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett strategiskt arbete för att undersöka behovet av behöriga lärare och förskollärare, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare, rektorn för aktuell skolenhet, representanter för huvudmannen samt inskickade dokument och Skolverkets statistik.

Kartläggning och analys av behov

Huvudmannen kartlägger och identifierar nuvarande behov av behöriga lärare och förskollärare men saknar ett strategiskt arbete med att kartlägga behov på längre sikt. Kartläggningen involverar inte heller möjligheten att öka behörigheten genom behörighetsgrundande utbildning.

Huvudmannens kartläggning av behov av behöriga lärare och förskollärare sker främst i ledningsgruppsmöten i samband med tjänstefördelningar inför kommande läsår. Utöver det tas behov av behöriga lärare och förskollärare till viss del upp i analysen av resultaten som görs en gång per läsår i kvalitetsdialoger. Huvudmannen har kännedom om att tillgången till behöriga lärare i exempelvis svenska som andraspråk, musik och moderna språk är begränsad vilket har identifierats i dialog med rektorer.

Huvudmannen har också möjlighet att ta del av lärarnas legitimationer och behörigheter i ett nyligen infört digitalt system. Systemet har skapat ett underlag som framledes ska systematiseras och utvecklas som en del av huvudmannens kartläggningsarbete. Huvudmannens nuvarande kartläggning av legitimationer och behörigheter har främst fokuserat på hantering av ett varsel på grund av övertalighet i organisationen under läsåret. Behörigheten har på ett övergripande plan varit god över tid, och huvudmannen har därför valt att huvudsakligen ha ett kortsiktigt fokus och endast delvis omfattat möjligheten att långsiktigt öka behörigheten av lärare och förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning av befintlig personal. Detta trots att huvudmannen identifierat utmaningar kring att rekrytera behöriga lärare i ämnen som musik och moderna språk.

Rektorn för Bergkvara skola kartlägger och följer kontinuerligt upp behoven av behöriga lärare och förskollärare på skolenheten.

Kartläggningen involverar också möjligheter för befintlig personal att genomföra behörighetsgrundande utbildning. Rektorn kartlägger behoven i samband med tjänstefördelningen inför kommande läsår samt följer kontinuerligt upp kartläggningen i medarbetarsamtalen på individnivå. Vid kartläggningsarbetet har rektorn också ett långsiktigt perspektiv där hen ser över bland annat pensionsavgångar. Exempelvis har rektorn identifierat kommande pensionsavgångar av lärare i förskoleklass och organiserar för behöriga lärare inför den kommande 10-åriga grundskolan. Utöver det har rektorn identifierat behov i ämnet musik samt i svenska som andraspråk och har inkluderat behörighetsgrundande utbildning i sin analys.

Sammantaget kartlägger rektorn systematiskt behoven av behöriga lärare och förskollärare och behovet av behörighetsgrundande utbildning på både kort och lång sikt.

Arbetsfördelning och samverkan

Ansvars- och arbetsfördelningen mellan huvudmannen och rektorerna i det kartläggningsarbete som bedrivs är i huvudsak tydlig, men det saknas

tydlig återkoppling av kartläggningens resultat. Rektorerne ansvarar för att kartlägga och organisera för behörighet på respektive skolenhet och att därefter kommunicera uppmärksammade behov till huvudmannen. Vidare har huvudmannen och rektorn en gemensam bild av behoven av behöriga lärare och förskollärare i organisationen genom att rektorn organiserar behörigheter mellan flera skolenheter i dialog med huvudmannen. Däremot sker ingen tydlig återkoppling från huvudman till rektorn av kartläggningens resultat och diskussioner kring behörighet sker inte systematiskt utan tas endast upp sporadiskt i den dialog som sker mellan huvudman och rektorerne.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att kartlägga och analysera behov av behöriga lärare och förskollärare så att det omfattar möjligheten för befintlig personal att gå behörighetsgrundande utbildning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen inte bedriver ett strukturerat arbete med att kartlägga behov av behöriga lärare i grundskolans samtliga ämnen som även omfattar möjligheten till behörighetsgrundande utbildning. En risk med detta är att huvudmannen saknar en helhetsbild av de förutsättningar och behov som finns i organisationen och i förlängningen missar möjligheten att genom behörighetsgrundande utbildning öka andelen undervisning som bedrivs av behöriga lärare och förskollärare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen fortsätter utveckla arbetet med att kartlägga behoven av behöriga lärare och förskollärare på både kort och lång sikt genom att även beakta möjligheten för befintlig personal att gå behörighetsgrundande utbildning. Att kartlägga möjligheterna till behörighetsgrundande utbildning för befintlig personal kan vara ett sätt att utforska möjligheten att öka andelen behörig undervisning på skolenheten både i nuläget och framåt i tiden, bland annat med beaktande av svårigheten att rekrytera ny personal till utlysta lärartjänster.

Arbete för ökad behörighet genom utbildning

Här bedöms i vilken utsträckning huvudmannen och rektorn bedriver ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare genom behörighetsgrundande utbildning. I det ingår hur huvudmannen och rektorn utifrån identifierade behov arbetar med insatser för att öka behörigheten bland befintlig undervisande

personal. Arbetet med att informera personal om möjligheterna till behörighetsgrundande utbildning, uppmuntra dem och ge stöd för att kunna delta i behörighetsgrundande utbildning ingår också. Vidare bedöms hur huvudmannen och rektorn planerar och följer upp deltagande i behörighetsgrundande utbildning.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare och förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare, rektorn för aktuell skolenhet, representanter för huvudmannen samt inskickade dokument och Skolverkets statistik.

Insatser och stöd till utbildning

Huvudmannen genomför inte några riktade insatser utifrån identifierade behov för att öka behörigheten och bedriver inte ett aktivt arbete för att informera om, uppmuntra och ge stöd till behörighetsgrundande utbildning för befintlig personal. Huvudmannen har vissa strukturer för information och stöd för behörighetsgrundande utbildning, exempelvis information på intranätet med möjligheter för lärare och förskollärare att utifrån vissa förutsättningar exempelvis gå ner i arbetstid för att kunna delta i behörighetsgrundande utbildningar. Det finns också enskilda exempel på lärare som genomgått behörighetsgrundande utbildning i organisationen. Däremot saknas ett strukturerat och aktivt arbete med riktade insatser för att öka andelen behöriga lärare utifrån identifierade behov på övergripande nivå. Detta trots att huvudmannen identifierat behov av behöriga lärare i bland annat ämnena musik och moderna språk.

Rektorn vid Bergkvara skola har uppmärksammat behov och uppmuntrat lärare till behörighetsgrundande utbildning på skolenheten. Exempelvis har rektorn identifierat ett behov i ämnet svenska som andraspråk och såväl informerat som uppmuntrat lärare till behörighetsgrundande utbildning även om lärare hittills inte har påbörjat en sådan utbildning. Tidigare har rektorn även uppmuntrat lärare att utifrån identifierade behov utöka sin behörighet i ämnena matematik och textil- samt trä- och metallslöjd. Den information, uppmuntran och stöd som rektorn ger gällande behörighetsgrundande utbildning för befintlig personal sker framför allt i samband med medarbetarsamtalen. Utöver detta har skolenheten hög andel behöriga lärare i undervisningen vilket rektorn organiserar för och därmed inte sett behov för att prioritera behörighetsgrundande utbildning i övriga ämnen.

Planering och uppföljning av utbildningsinsatser

Varken huvudmannen eller rektorn på Bergkvara skola bedriver ett strukturerat arbete med planering och uppföljning av behörighetsgrundande utbildning. Eftersom huvudmannen inte genomfört några övergripande insatser har dessa inte heller kunnat planeras eller följas upp. I de fall lärare inom huvudmannens organisation deltagit i behörighetsgrundande utbildning har den planering och uppföljning som skett endast skett på skolenhetsnivå. Rektorn på Bergkvara skola har i den mån enstaka lärare deltagit i behörighetsgrundande utbildning på skolenheten följt upp dessa insatser och när lärare avslutat sin utbildning registreras detta i huvudmannens digitala register.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Huvudmannen behöver utveckla arbetet med att informera om möjligheter samt uppmuntra och stödja lärare och förskollärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen inte arbetar aktivt med att informera, uppmuntra och ge stöd till förskollärare och lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning. Det medför en risk att lärare och förskollärare inte utbildar sig i den grad som skulle vara möjligt och i förlängningen att elever inte får undervisning av legitimerade och behöriga lärare och förskollärare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen utvecklar ett systematiskt arbete med att informera, uppmuntra till och ge förskollärare och lärare stöd i att delta i behörighetsgrundande utbildning. Detta arbete sker med fördel utifrån den kartläggning av behov som beskrivs i utvecklingsområdet under frågeställning 1. Det är också viktigt att utbildningsinsatserna planeras och följs upp.

På Skolinspektionens vägnar

X Maja Beckman

Beslutsfattare
Signerat av: Maja Beckman

X Måns Holmstedt

Föredragande
Signerat av: Måns Holmstedt

I handläggningen av ärendet har även utredaren Karolina Hallenberg deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

2 kap. 8–10, 13, 16–21, 34 a §§

4 kap. 3–4 §§

Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

2 kap. 2–7 b, 35, 44–53 §§

3 kap.

4 kap. 4 §

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Torsås kommun den 16 april 2026. Besöket genomfördes av utredarna Måns Holmstedt och Karolina Hallenberg.

Bergkvara skola omfattar förskoleklass, årskurserna 1–6 samt fritidshem. Den här granskningen omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. Det går cirka 120 elever på skolenheten. Skolenheten leds av en rektor och en biträdande rektor. Skolverkets statistik läsåret 2024/25 visar att 88 procent av lärarna är legitimerade och undervisar i minst ett ämne som de är behöriga för. Av den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av i samband med granskningen framgår att 22 av 24 undervisande lärare på Bergkvara skola är legitimerade förskollärare eller lärare. Sex lärare undervisar i ämnen, årskurser eller skolformer som de inte är behöriga i.

Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök på skolenheten är det en undervisande lärare som går behörighetsgrundande utbildning. Utöver det har en undervisande lärare på skolenheten gått behörighetsgrundande utbildning de senaste åren.

Torsås kommun är huvudman för fem grundskoleenheter varav Bergkvara skola är en. Skolverkets statistik för läsåret 2024/25 visar att andelen legitimerade lärare i grundskolan som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i (heltidstjänster) varierar mellan 76,7 procent och 88 procent vid huvudmannens skolenheter.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En intervju med lärare
- En intervju med rektorn för aktuell skolenhet
- En intervju med representanter för huvudmannen
- Dokument som begärts in från huvudmannen
- Statistik från Skolverket.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket och övrigt underlag för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla huvudmän och skolenheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras hösten 2026.